

Circulaire Bouweconomie

Nationale Aanpak Hergebruik Bouwmaterialen
Hergebruik: onmisbaar in een circulaire bouweconomie

Opgave

Nederland staat voor de urgente opgave om het gebruik van primaire, niet hernieuwbare grondstoffen fors te verlagen richting 2030. Met 50% van al het grondstoffenverbruik speelt de bouwsector hierin een sleutelrol. Jaarlijks komt 24 miljoen ton bouw en sloopafval vrij dat voornamelijk laagwaardig wordt gerecycled¹. Van de 44 miljoen ton inkomende materiaalstromen in de bouwsector is slechts 8% secundair². De ambities uit het Grondstoffenakkoord³ en het NPCE dreigen hiermee uit beeld te raken. En de enorme potentie van de CO2-reductie door hergebruik blijft onbenut.

Daarnaast is een economie die gebaseerd is op import van primaire materialen niet toekomstbestendig. Met name de bouw is vanwege het enorme materiaalgebruik gevoelig voor leveringstekorten en prijsschommelingen als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen.

Zonder een nationale aanpak blijft hergebruik incidenteel, worden klimaat- en grondstoffendoelen niet gehaald en blijft de bouw kwetsbaar. Vandaar het initiatief voor het realiseren van een Nationale Aanpak Hergebruik Bouwmaterialen (NAHB).

Doel

Het doel van de Nationale Aanpak Hergebruik Bouwmaterialen is om circulair materiaalgebruik de norm te maken in bouw en infra. Zodat Nederland minder afhankelijk wordt van primaire en kritieke grondstoffen, de strategische autonomie wordt versterkt en de klimaatopgave haalbaar wordt.

De Nationale Aanpak Hergebruik kenmerkt zich als een opschalingsprogramma en werkt aan robuuste, levensvatbare ketens, eenduidig en ondersteunend nationaal beleid, vraagontwikkeling en kennisontwikkeling en –deling. Door vanuit nationaal perspectief te opereren, kan worden gestuurd op interventies die de hoogste milieu-impact hebben.

Aanpak

Onder hergebruik verstaan we het opnieuw inzetten van bestaande materialen in dezelfde of vergelijkbare functie, waarmee nieuwe productie wordt voorkomen. Het NAHB is gericht op het organiseren van een consistente aanpak voor nieuwbouw, renovatie én onderhoud in zowel bouw als infra en bouwt daarbij voort op de Aanpak Circulair Slopen en Hergebruik (ACSH).

In lijn met de ACSH richt de NAHB zich op drie ketenbouwstenen: slopen & demonteren, logistiek & sortering en bouwtoepassingen. De routekaarten van de 13 materiaalketens in het Bouwmaterialenakkoord worden hier integraal in meegenomen.

Naast een aanbodgerichte aanpak staat ook de vraagontwikkeling voor hoogwaardig hergebruik centraal. Door middel van standaard aanbestedingsteksten en een consequente uitvraag van secundaire materialen wordt de markt in beweging gebracht. Op basis van praktijkervaring wordt hoogwaardig hergebruik daarnaast verankerd in wet- en regelgeving, zodat het beleid rond hergebruik aansluit bij wat de markt kan. Ook zal worden bezien in hoeverre de huidige MKI- en MPG-rekenregels het hergebruik van bouwproducten op dit moment voldoende stimuleren.

Om snel tot concrete resultaten te komen, wordt in de eerste fase gefocust op 5 tot 10 concrete materiaal-productcombinaties, geselecteerd op basis van hun potentiële impact op de gestelde doelen. Deze aanpak maakt voortgang meetbaar, brengt focus aan bij betrokken partners en faciliteert gestructureerde kennisontwikkeling die kan worden opgeschaald naar andere materiaal-productcombinaties en ketens. Het gaat hierbij enerzijds om het wegnemen van belemmeringen voor opschaling en anderzijds om het versterken en opschalen van bestaande hergebruikinitiatieven van koplopers. Per keten worden uitsluitend partners betrokken die hergebruik daadwerkelijk voorstaan; met andere woorden, de inzet richt zich op zogenoemde coalitions of the willing.

[1] Compendium voor de Leefomgeving (CLO) – Bouw- en Sloopafvalstatistieken: materiaalinstroom bouw.

[2] Circle Economy – Circularity Gap Report (2019)

[3] Rijksoverheid – Grondstoffenakkoord. Intentieovereenkomst om te komen tot transitieagenda's voor de circulaire economie.

Maatschappelijke effecten van de NAHB

1,5 – 3,0 Mton CO2-reductie per jaar

01 Klimaat

Hoogwaardig hergebruik voorkomt productie van nieuwe materialen. Afhankelijk van materiaalcategorie bedraagt de CO2-besparing 20–80% ten opzichte van nieuw product. Bij landelijke opschaling resulteert dit in een indicatieve reductie van 1,5 tot 3 Mton CO2 per jaar – vergelijkbaar met de uitstoot van circa 500.000 tot 1.000.000 huishoudens⁴.

5 Mton minder primaire grondstofwinning per jaar

02 Grondstof besparing

5 miljoen ton hoogwaardig hergebruik betekent 5 miljoen ton minder primaire grondstofwinning per jaar. Dit betreft met name mineralen (beton en steen), metalen en houtproducten en levert een directe bijdrage aan de nationale doelstelling voor halvering van primair grondstoffengebruik.

minder prijsvolatiliteit, meer leveringszekerheid

03 Strategische autonomie

Door materialen binnen de nationale voorraad te hergebruiken, vermindert de afhankelijkheid van geïmporteerde primaire grondstoffen. Dit verkleint blootstelling aan geopolitieke risico's en prijsvolatiliteit en versterkt de leveringszekerheid van de bouwsector.

5.000 – 10.000 extra banen in sloop, bewerking en logistiek

04 Werk- gelegenheid

Hergebruik is arbeidsintensiever dan lineaire sloop en recycling⁵. Extra arbeid ontstaat bij inventarisatie, selectieve demontage, sortering, bewerking en logistiek. Bij landelijke opschaling is een indicatieve toename van 5.000 tot 10.000 banen realistisch, voornamelijk regionaal gebonden werk.

€450 – 565 mln vermeden afvalstoffenbelasting per jaar €500 – 700 mln totale vermeden ketenkosten per jaar

05 Economie

Door bouwmaterialen niet te verbranden of te storten, maar hoogwaardig te hergebruiken, verschuift afval naar waarde. Bij een scenario van 5 miljoen ton hoogwaardig hergebruik per jaar levert dat substantiële vermeden kosten op. Op basis van het huidige belastingtarief van circa €40 per ton⁶ bedraagt de vermeden afvalstoffenbelasting ongeveer €200 miljoen per jaar. Door de in de Rijksbegroting 2026⁷ opgenomen tariefsverhoging stijgt dit naar €450 miljoen vanaf 2028 en €565 miljoen per jaar vanaf 2030. Inclusief vermeden verwerkingskosten kan de totale vermeden ketenkost uitkomen op €500–700 miljoen per jaar. Daarnaast hebben geoogste materialen een aanvullende marktwaarde⁸.

[4] PBL – Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER); LCA-literatuur beton, staal en bouwmaterialen.

[5] Circle Economy – Employment in the circular economy

[6] Belastingdienst – Tarief afvalstoffenbelasting 2026 (€40,85 per ton)

[7] Rijksbegroting 2026 / Belastingplan 2026 – Afvalstoffenbelasting: €90 per ton vanaf 2028, €113 vanaf 2030.

[8] Vereniging Afvalbedrijven – Afvalverwerking in Nederland; gemiddelde verwerkingskosten bandbreedtes.

Benodigde keteninterventies

1.Keten & logistiek

Materialeninventarisaties en circulair demonteren moeten standaard worden, ondersteund door regionale hubs voor sortering, bewerking en opslag. Door logistieke stromen beter te organiseren en digitaal zichtbaar te maken, kunnen geogoste materialen sneller en consistenten worden toegepast.

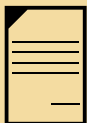

2.Markt & producenten

Producentenverantwoordelijkheid, retourlogistiek en certificering vergroten vertrouwen en maken hoogwaardige toepassing schaalbaar. Samen met ketenpartners wordt gekeken naar optimalisering van bestaande business cases en levensvatbaar maken van nieuwe business cases.

3.Vraagontwikkeling & opdrachtgeverschap

Publieke, maatschappelijke en grote private opdrachtgevers moeten circulariteitscriteria opnemen in aanbestedingen, werken met standaard uitvraagteksten en duidelijke voorkeursposities voor hergebruikte materialen.

4.Beleid & kaders

Verankering in Omgevingswet, Bbl en Bal en consistente interdepartementale samenwerking zorgen voor een gelijk speelveld voor secundaire materialen.

5.Rekenmethodiek & normering

Aanpassing van de reken- en beoordelingssystematiek is nodig om hergebruik te laten renderen. De klimaat en materiaalwinst van hergebruik moet volledig worden opgenomen in de MPG/MKI, zodat projecten worden beloond voor hoogwaardig hergebruik. Met systemische prikkels ontstaat een gelijk speelveld voor secundaire materialen.

